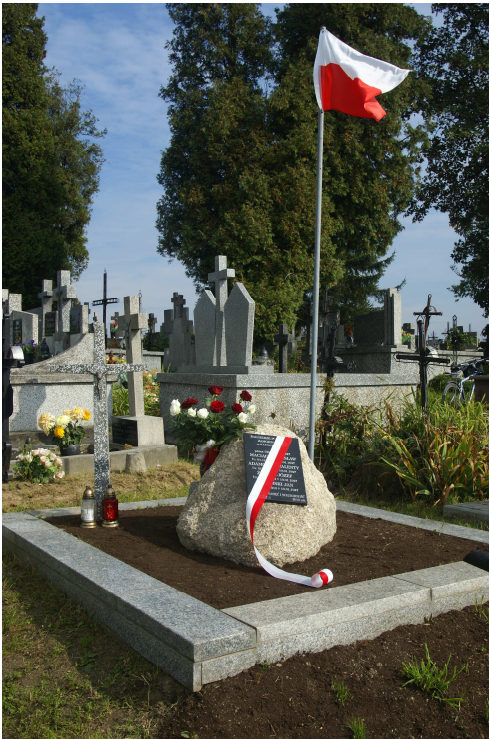

SKOŃC

**PISMO SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY CMENTARZA
KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU NR 5 – 1 LISTOPAD 2010**

Mogiła rozstrzelanych czterech żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego

Fot. Marian Nietrzeba

Dnia 10 stycznia 1947 r., na mocy haniebnego wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Kielcach na Cmentarzu Krukowskim, rozstrzelano czterech żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego: Walentego Adamczyka, Jana Batorskiego, Stanisława Maciaga i Józefa Żwirka.

Ciała rozstrzelanych złożono we wspólnej, beziemiennej mogile, którą wkrótce zrównano z ziemią. Miejsca pochówku nie ujawniono nawet najbliższym.

Nie sporządzono też aktów zgonu rozstrzelanych. W ten sposób komunistyczne władze chciały na zawsze wymazać z pamięci tamto, tragiczne wydarzenie.

Jednakże pod koniec lat osiemdziesiątych działacze sandomierskiej „Solidarności” dotarli do świadków pamiętających mord. Na podstawie ich wspomnień udało się ustalić lokalizację grobu. Mogiłę otoczono

granitową opaską, postawiono krzyż i tablicę pamiątkową. W latach następnych członkowie Stowarzyszenia „Pamięć i Solidarność” dotarli do dokumentów, na podstawie, których możliwe było ustalenie nazwisk zamordowanych.

W dniu 26 września 2010 r., w wigilię 71. Rocznicy Powstania Polskiego Państwa Podziemnego, syn zamordowanego Jana Batorskiego, Stanisław – dokonał odsłonięcia tablicy poświęconej rozstrzelanym 10 stycznia 1947 r.

Piotr Pawłowski

200-lecie Cmentarza Świętopawelskiego

W bieżącym roku mija 200 lat od chwili założenia nekropolii świętopawelskiej. W 1810 r. osiemnastu lat od momentu założenia Cmentarza Katedralnego uruchomiono drugi cmentarz w Sandomierzu położony poza zwartą zabudową miejską. Bezpośrednią przyczyną tego były działania militarne 1809 r. Wówczas cmentarz przy kościele św. Pawła będący redutą obronną, najpierw Austriaków, a później Polaków został zniszczony.

Nowy cmentarz na gruntach należących do parafii założył proboszcz ks. Józef Lisikiewicz. Nekropolia była kilkakrotnie rozszerzana i jak wynika z potwierdzonych danych spoczywa na niej prawie 12 tys. osób.

Z okazji rocznicy powstania tej nekropolii staraniem ks. kan. Krzysztofa J. Rusieckiego, obecnego proboszcza parafii pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła wydano zbiorowe opracowanie monograficzne p.t. *Cmentarz Świętopawelski w Sandomierżu. W dwóchsetlecie powstania.*

Piotr Sławiński

Rejestracja Stowarzyszenia

Dnia 30 kwietnia 2010 r. zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń prowadzonego przez Wydział X Sądu Rejonowego w Kielcach – Krajowy Rejestr Sądowy stowarzyszenie SPOŁECZNY KOMITET ODNOWY CMENARZA KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU. Uzyskaliśmy w ten sposób osobowość prawną i działamy w oparciu o uchwalony statut stowarzyszenia,

w którym został m.in. określony podstawowy cel naszej działalności: „ochrona zabytkowej substancji i zabytkowego krajobrazu na Cmentarzu Katedralnym i innych nekropoliach miasta Sandomierza”. Rejestracja stowarzyszenia stwarza możliwość samodzielnego aplikowania o dofinansowanie w ramach programów zarówno z budżetu państwa jak i środków finansowych Unii Europejskiej oraz pozwala na ubieganie się o status organizacji pożytku publicznego na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pracami Stowarzyszenia kieruje sześciuosobowy zarząd. Prezesem jest Janusz Sobolewski, a Wiceprezesem Wojciech Czerwiec.

Kwesta 2009

Ubiegłoroczna kwesta przyniosła rekordowy wynik prawie 14 000 zł na poszczególnych cmentarzach uzbierano: Katedralny 8 000 zł, Komunalny 3500 zł, Świętopawelski 2500 zł. Serdecznie dziękujemy za ofiarność zarówno mieszkańcom Sandomierza i okolic jak i osobom przyjeżdżającym w celu odwiedzenia grobów swoich bliskich. Specjalne podziękowanie chcemy skierować do naszych przyjaciół, bez których przeprowadzenie kwesty nie byłoby możliwe. Nie bacząc na bardzo trudne warunki atmosferyczne, poświęcając swój wolny czas pracowali jako wolontariusze: członkowie organizacji „Strzelec” z Adamem Bidasem na czele, uczniowie I i II Liceum Ogólnokształcącego, Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Ponadgimnazjalnego Zespołu Szkół Ekonomicznych, Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich pod kierunkiem swoich nauczycieli, radni Rady Miasta oraz członkowie SKOCK (wśród których największy udział w organizacji i przeprowadzeniu kwesty mieli: Dariusz Fugiel, Ewa Polanowska, Lucyna i Jerzy Dominiczakowie, Waldemar Białousz). Szczególne podziękowania należą się również Piotrowi Sławińskiemu, który wziął na siebie ciężar opracowania materiałów do „gazetki kwestowej”. W tym miejscu należy podkreślić również ogromne zasługi członka zarządu SKOCK, długoletniego proboszcza parafii św. Józefa ks. prałata Zygmunta Niewadziego w zakresie odnowy zabytkowych nagrobków. Od początku powstania komitetu służył

radą, współpracował, pomagał. Będziemy pamiętać. Bóg zapłać. Wyrazamy nadzieję, że nowy proboszcz i administrator cmentarza, ks. dr Bogdan Król również będzie przychylny naszej społecznej działalności. Pragniemy również serdecznie podziękować Oddziałowi PTTK w Sandomierzu za wsparcie finansowe.

Zamierzenia i prace w 2010 r.

W roku bieżącym planowaliśmy remont bramy bocznej Cmentarza Katedralnego, ułożenie kostki brukowej na kolejnych alejkach. Niestety powódź i inne okoliczności pokrzyżowały te plany. Mamy nadzieję, że uda się je zrealizować w przyszłym roku. Udało się wykonać tablice informujące o sponsorach, którzy sfinansowali remont obiektów zabytkowych (nakładem 1500 zł) oraz odgłonienie, umycie i zabezpieczenie 67 nagrobków odrestaurowanych przez SKOCK w poprzednich latach (2557,55 zł). SKOCK zlecił również wykonanie strony internetowej Stowarzyszenia: prace są zaawansowane i mamy nadzieję, że zakończą się w bieżącym roku. SKOCK konsultował także decyzję o przekazaniu 2 zabytkowych pomników: Teodora Belczykowskiego oraz Eleonory i Michała Świrskich, które zostały odrestaurowane staraniem prywatnego inwestora. SKOCK dziękuje również Urzędowi Miejskiemu za remont grobu Sylwestra Więckowskiego – Burmistrza Sandomierza w latach 1916-1928. Interesujący jest również nowo wybudowany grób rodziny Wódcz, dobrze nawiązujący do krajobrazu cmentarza wykonany przez Ferdynanda Łukawskiego.

Janusz Sobolewski

SKOCK Numer 5 – 1 LISTOPAD 2010 ISSN 2080-0045

**PISMO SPOŁECZNEGO KOMITETU ODNOWY CMENARZA
KATEDRALNEGO W SANDOMIERZU**

Redaguje Zespół, Redaktor Naczelny: Piotr Sławiński.

Adres Redakcji: 27-600 Sandomierz, Plac Św. Wojciecha 2

Drukarnia Diecezjalna, 27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4, tel. 15 832 31 92